

XIII MEĐUNARODNI KONGRES KOMITETA „EIRENE“

Od 7. do 12. oktobra 1974. godine Dubrovnik je bio domaćin XIII međunarodnom kongresu komiteta „Eirene“. Bilo je predviđeno da kongres radi u sedam sekcija: 1. moderna lingvistika i klasične studije, 2. grčka i rimska lirska poezija, 3. neolatinska literatura u zemljama komiteta „Eirene“, 4. istorijski aspekt kraja antike, 5. arheološka istraživanja u zemljama komiteta „Eirene“, 6. *Colloquium Mycenologicum* i 7. *Varia* za teme koje nisu obuhvaćene prethodnim sekcijama. Međutim zbog nedolaska pojedinih referenata, od kojih su neki svoje učešće otkazivali u poslednjim trenutku, moralo je doći do promena i pomeranja u programu rada. Tako su organizatori bili prinuđeni, naročito poslednjih dana, da rad u ponekoj sekciji izostave ili da dve ili više sekcija spoje u jednu. Kako je rad najčešće tekao istovremeno u više sekcija, to je i pisac ove informacije mogao prisustvovati samo jednom, manjem, broju sednica te otuda i nepotpunost ovoga prikaza.

Na prvoj plenarnoj sednici, koju je otvorio predsednik organizacionog komiteta prof. Veljko Gortan, prof. S. Kopriva pročitao je svoje stihove na latinskom jeziku posvećene gradu Dubrovniku (*Versus ad laetam et faustam occasionem XIII conventus Eirenes in pernobilis et incluta urbe Dubrovnik*). Gospođica J. Ernst održala je veoma instruktivan referat o cilju i delatnosti Međunarodne federacije društava klasičnih filologa (*Le but et les activités de la Fédération internationale des Associations d'Études classiques*), dok je referat J. Jande, koji se odnosio na istorijat rada komiteta „Eirene“, pročitao u njegovom odsustvu (*Zur Historie des Eirene-Komitees*).

U sekciji za modernu lingvistiku i klasične studije posebnu pažnju privuklo je saopštenje o automatizovanom izdanju jednog dela CIL (*Une édition automatisée de CIL V*) autora P. Baldaccija i S. Marettija iz Milana. Posebno je interesantna činjenica da je i indeks dobijen automatskom obradom podataka, pošto je prethodno pripremljen tekst. Od ostalih referata valja spomenuti: *L'aspect verbal en latin à la lumière d'oppositions distinctives* (M. Kravar); *Méthode structurale et grec en laboratoire* (A. Hurst); *Die sprachbildende Gegenwartigkeit der klassischen Literaturen* (R. Katičić); *Syntaktische Typologie und das Griechische* (H. Kurzova); *Beitrag zu den semasiologischen Untersuchungen des Begriffs „denken, überlegen“ in den klassischen Sprachen* (Ljiljana Crepajac); *Die Bedeutungsentwicklung von superstes/superstitio* (L. F. Jenssen).

U sekciji „Lirska poezija Grka i Rimljana“ autor ovog prikaza imao je prilike da čuje nekoliko referata, među kojima onaj *La notion du temps dans l'oeuvre de Pindare* (A. M. Komornicka), gde je data minuciozna semantička analiza svih oznaka za pojam vremena. K. Gantar u izlaganju pod naslovom „*Tristia II als eine Quelle zur Erschließung der Ovidischen Poetik*“ saopštio je svoje rezultate ispitivanja Ovidijevih stavova o pesničkoj umetnosti na osnovu druge knjige *Tristia* (raskorak između ličnosti pesnika i njegovog dela, nadmoć talenta nad naučenom tehnikom, odbacivanje utilitarističkog shvaćanja umetnosti). Na osnovu ispitivanja aliteracije kao stilskog sredstva kod Marcijala (*Die Funktion der Alliteration bei Martial*) povlači T. Adamik dalekosežne zaključke o oštroj razlici između satiričnih epigrama koji proističu iz Marcijalovog talenta i onih pohvalnih koje je morao pisati. U ovoj sekciji održani su pored ostalih još i referati: *Zu Horaz C. I 38* (I. Borzák); *À propos de quelques fragments de poètes lyriques grecs conservés en traduction syriaque* (N. Vander Vorst-Zeegers); *Status Silvae V 4 (Ad somnum): eine Thematik der Weltliteratur* (R. Häussler); *De Horatio iudice civitatis Romanae et barbarorum vitae laudatore* (R. Gandeva).

U trećoj sekciji, za neolatinsku književnost, održan je takođe veći broj referata od kojih je zbog interesantne teme i izlaganja posebnu pažnju pobudio onaj prof. V. Gortana (*Carnovalis Ragusini descriptio macaronica du latiniste ragusain Georgius Ferrich*). Od ostalih referata pominjemo: *Andronicus Tranquillus Dalmata und die „vita aulica“* (A. Ritóók-Szalay); *Die Bedeutung der Forschung der Davidias Maruljič's* (B. Glavičić); *Les humanistes slaves en Pologne au XVIe siècle* (M. Cytowska); *Der Humanist Bernhard Perger und seine „Grammatica nova“* (P. Simoniti).

Referati predviđeni za četvrtu sekciju, koja se bavila istorijskim aspektom kraja antike, kao i oni iz sekcije pod nazivom *Varia*, držani su u drugim sekcijama zbog malog broja prijavljenih radova; među njima pominjemo: *Über den Begriff Spätantike* (J. Irmscher); *Das Problem der Sklaverei in der spätantiken historischen und publizistischen Literatur* (I. Hahn); *Finis antiquitatis in iurisprudentia Romana* (P. Csillag).

Arheološka sekcija je bila zastupljena isto tako velikim brojem referata od kojih navodimo: *Sur une statuette de Minerva, symbole de la paix illyrienne* (B. Gavela); *Akropol' Pantikapea v svete arheološkičeskikh issledovanij 1970-h godov* (I. Marčenko); *Die Basilika II in Breza bei Sarajevo* (Dj. Basler); *Raskopki drevnej Germonasy za poslednie gody* (A. Korovina); *Die Tyche von Antiochia auf einer Gemme in Debrecen* (T. Geszthelyi); *Eine Doppelheit der Geschichte des Isis- und Sarapis-Kultes in Pannonien* (I. Tóth); *The Last Soldier Emperors' Religious Policy* (F. Redö); *Kočevniki volgo-donskih stepej i antičnyj mir vo II—IV vv. n.e.* (D. B. Šelov); *Kolhidskie perstni pečati V—III vv. do n.e. i vzaimootnošenija s grečeskimi masterskimi* (M. N. Lordkipanidze); *L'épigramme d'Hermésandros à Cyrène* (F. Chamoux — referat pročitan u odsustvu autora); *K istorii severo-vostočnogo Pri-*

černomorja (N. Onajko); *Municipe inconnu dans la vallée d'Unac (Bosnie occidentale)* (I. Bojanovski); *Some notes on Sabiniani of Dalmatia and Pannonia* (E. Marin).

Veoma bogato zastupljena bila je i mikenološka sekcija (*Colloquium mycenologicum*) u kojoj su učestvovali svi naši stručnjaci koji se bave ovom oblašću: M. D. Petruševski dopunio je novim rezultatima svoja dragocena istraživanja problema palatalizacije u mikenskom grčkom (*Le problème de la palatalisation en grec mycénien*); P. Ilijevski savetuje opreznost u tumačenju mikenske grčke antroponimije ilirskim sredstvima, pogotovo u slučajevima koji se mogu na zadovoljavajući način objasniti grčkim jezičkim sredstvima (*Illyrian personal names in the Mycenaean-Greek onomasticon?*), dok D. Petruševska ispituje veze između do sada arheološki malo istražene Arkadije i Mesenije sa Pilosom u mikenskoj epohi, ukazujući posebno na činjenicu da se neki arkadski toponimi, koji se nalaze i na natpisima iz Pila, mogu dovesti u vezu s homerskom tradicijom (*L'Arcadie et l'état de Pylos à l'époque mycénienne*). M. Doriya predlaže identifikaciju knoskog termina *a-te-re-te-a* sa ἀθητέα „za pregled, proveru“ (ἄροια ἀθητέα „točkovi koje treba pregledati“) a termina *po-ro-su-re* sa πωλοσυρής „(kola) koja vuku ždrepcići“ odnosno *po-ro-ti-ri* sa πώλωνς τριῖς „sa tri ždrepcića“. O. Panagl ispituje mogućnost primene novijih lingvističkih metoda na jezik lineara B i pokušava da neke neuobičajene glasovne promene ($e > i$), koje se inače javljaju i u klasičnom grčkom objasni pomoću ovih novijih metoda (*Zur Anwendung von Methoden der modernen Linguistik in der Mykenologie*). Odbacujući dosadašnje tumačenje da je mikensko *opi* apofonska dubleta od *epi* bez promene u značenju L. Deroy, na osnovu ispitivanja srodnih reči u drugim indoevropskim jezicima, posebno u italском i iranskom-ustavlja indoevropski koren * ∂_3ep „iza, posle“ od koga *epi* ne može da proistekne ni po obliku ni po značenju (*Le mycénien opi*). Osim navedenih održani su u ovoj sekciji još i sledeći referati: *The Climate and Topography of Minoan Crete* (W. Brice); *I nomi delle armi nell'onomastica micenea* (F. Ferluga); *RA-MI-NI-JA*. Mykenische Beziehungen zur nord-östlichen Ägäis im Licht von Linear B der mythologischen Überlieferung (S. Hiller).

Treba svakako reći da je organizacija kongresa, zahvaljujući predsedniku prof. Gortanu i njegovim saradnicima, bila izrsno sprovedena i pored teškoća na koje smo već ukazali. Isto tako valja spomenuti i jednodnevni izlet u dolinu Neretve koji je obuhvatio razgledanje antičke vile u Mogorjelu i posetu ostacima stare Narone u Vidu. Zahvaljujući izuzetnom gostoprimstvu meštana u Vidu učesnici kongresa poneli su sa izleta lepe uspomene.

Poslednjeg dana kongresa održana je plenarna sednica na kojoj je prof. Gortan preneo ovlašćenja na novog predsednika komiteta prof. D. B. Šelova (SSSR) pošto će se sledeći kongres održati 1976. godine u Erivanu.

Lj. Crepajac, Beograd.